
RAZLOZI UVODENJA ZAŠTITE (PROTEKCIJONIZMA)	32
ZAŠTITNA POLITIKA U MEĐUNARODNIM EKONOMSKIM ODNOSIMA	33
PREDGOVOR	4
CARINSKA POLITIKA KAO DIO ZAŠTITNE POLITIKE	14
SAŽETAK	5
INSTRUMENTI CARINSKE ZAŠTITE	37
KLJUČNE RIJEČI	5
ABSTRACT	6
KEYWORDS	6
POPIS SLIKA	15
POPIS TABELA	16
POPIS FORMULA	16
POPIS PRILOGA	16
POGLAVLJE I - UVODNA RAZMATRANJA	17
1. PROBLEM, PREDMET I OBJEKT ISTRAŽIVANJA	17
2. NAUČNA HIPOTEZA I POMOĆNE HIPOTEZE	19
3. CILJEVI ISTRAŽIVANJA	21
4. OCJENA DOSADAŠNJIH ISTRAŽIVANJA	22
5. METODE ISTRAŽIVANJA	22
6. STRUKTURA RADA	23
POGLAVLJE II - EKONOMSKA TEORIJA CARINA I SLOBODNE TRGOVINE	25
1. SPOLJNOTRGOVINSKI ODNOSI	25

2. RAZLOZI UVOĐENJA SLOBODNE TRGOVINE	27
3. RAZLOZI UVOĐENJA ZAŠTITE (PROTEKCIONIZMA)	32
4. ZAŠTITNA POLITIKA U MEĐUNARODNIM EKONOMSKIM ODNOSIMA	33
5. CARINSKA POLITIKA KAO DIO ZAŠTITNE POLITIKE	36
6. INSTRUMENTI CARINSKE ZAŠTITE	37
6.1. Istorijski razvoj carine	39
6.1.1. <i>Istorijski razvoj carine u Bosni i Hercegovini</i>	40
6.2. Definicije pojma "carine"	42
6.3. Vrste carina	45
6.4. Efekti carina	46
6.4.1. <i>Uticaj carine na cijene</i>	47
6.4.2. <i>Fiskalni uticaj carine za ubiranje državnih prihoda</i>	49
6.4.3. <i>Carine i trgovinski deficit</i>	52
6.4.4. <i>Sklonost malih ekonomija ka monopolima</i>	54
6.4.5. <i>Odnos carinske zaštite i nacionalne privrede</i>	54
6.4.6. <i>Kumulativno dejstvo carina</i>	57
6.5. Carinska stopa	58
6.5.1. <i>Carinske stope u Carinskoj tarifi BiH</i>	59
7. NECARINSKI INSTRUMENTI ZAŠTITNE POLITIKE -NECARINSKA ZAŠTITA ("NETARIFNE MJERE")	60
8. INSTITUCIONALIZACIJA MEĐUNARODNIH EKONOMSKIH ODNOSA I INTEGRACIJA	65
8.1. Opšti sporazum o carinama i trgovini (GATT)	66
8.2. Svjetska trgovinska organizacija (WTO)	69
8.3. Regionalne ekonomske integracije	72
8.3.1. <i>Carinska unija</i>	73
8.4. Svjetska carinska organizacija (WCO)	75
8.4.1. <i>Misija Svjetske carinske organizacije</i>	76
8.4.2. <i>Kratka istorija WCO</i>	76
8.4.3. <i>Struktura WCO</i>	78
8.4.4. <i>Bosna i Hercegovina i WCO</i>	80
9. ZAKLJUČNA RAZMATRANJA	82
POGLAVLJE III - OPŠTA RAZMATRANJA TEORIJE CARINSKOG SISTEMA	86

1. DEFINICIJE POJMA "SISTEM"	86
2. OBJAŠNJENJA I DEFINICIJE POJMA "CARINSKI SISTEM"	89
2.1. Modeliranje opšte definicije carinskog sistema primjenom	95
sistemske pristupa	95
2.1.1. <i>Sadržajni elementi carinskog sistema (struktura, funkcija, kriteriji) – opšti procesni model</i>	98

POGLAVLJE IV - ANALIZA OSNOVNIH KARAKTERISTIKA LEGISLATIVE CARINSKOG SISTEMA BOSNE I HERCEGOVINE I IZVORA CARINSKOG I TRGOVINSKOG PRAVA KOJI SE PRIMJENJUJU U EVROPSKOJ UNIJI

104

1. "OSNOVNA LEGISLATIVA" CARINSKOG SISTEMA BOSNE I HERCEGOVINE

104

2. NACIONALNI IZVORI PRAVA

107

2.1. Osnovna obilježja Zakona o carinskoj politici Bosne i Hercegovine i Odluke o provedbenim propisima Zakona o carinskoj politici BiH	108
2.1.1 <i>Opšte odredbe Zakona o carinskoj politici BiH</i>	110
2.1.2 <i>Elementi na osnovu kojih se primjenjuju uvozne ili izvozne dažbine i druge mjere propisane za trgovinu robom</i>	111
2.1.3 <i>Odredbe koje se primjenjuju na robu unijetu u carinsko područje BiH dok joj se ne odredi carinsko odobreno postupanje ili upotreba</i>	112
2.1.4 <i>Carinsko odobreno postupanje ili upotreba</i>	112
2.1.5 <i>Roba koja napušta carinsko područje BiH</i>	113
2.1.6 <i>Povlašteni postupci</i>	113
2.1.7 <i>Carinski dug</i>	115
2.1.8 <i>Žalbe</i>	117
2.1.9 <i>Završne odredbe</i>	117
2.1.10 <i>Osnovna obilježja Odluke o provedbenim propisima Zakona o carinskoj politici Bosne i Hercegovine</i>	117
2.2. Osnovna obilježja Carinske tarife Bosne i Hercegovine	118
2.2.1 <i>Nomenklature</i>	118
2.2.2 <i>Sistemi grupisanja robe u nomenklaturama</i>	118
2.2.3 <i>Nomenklatura Savjeta za carinsku saradnju (Briselska nomenklatura)</i>	119
2.2.4 <i>Harmonizovana nomenklatura (Harmonizovani sistem - HS)</i>	120
2.2.5 <i>Kombinovana nomenklatura Evropske unije</i>	129
2.2.6 <i>Pojam carinske tarife</i>	130
2.2.7 <i>Vrste carinskih tarifa</i>	131
2.2.8 <i>Pojam svrstavanja robe u carinsku tarifu</i>	133
2.2.9 <i>Zakon o Carinskoj tarifi Bosne i Hercegovine i Odluka o usaglašavanju i utvrđivanju Carinske tarife BiH</i>	141
2.2.9.1. <i>Osnovna pravila za primjenjivanje Carinske tarife BiH</i>	145
2.3. Osnovna obilježja Zakona o Upravi za indirektno oporezivanje	148
2.3.1 <i>Ovlaštenja i nadležnosti UIO</i>	148
2.3.2 <i>Organizacija i način rada UIO</i>	150
2.3.3 <i>Rukovođenje UIO</i>	152
2.3.4 <i>Prava i obaveze ovlaštenih službenih lica UIO</i>	153

2.3.5.	<i>Radni odnos zaposlenih u UIO</i>	155
2.3.6.	<i>Upravljanje ljudskim potencijalima</i>	157
2.4.	Carinska vrijednost	159
2.4.1.	<i>Metode utvrđivanja carinske vrijednosti</i>	159
2.4.2.	<i>Kontrola utvrđivanja carinske vrijednosti - modeli WCO</i>	161
2.5.	Porijeklo robe	163

3. IZVORI CARINSKOG I TRGOVINSKOG PRAVA KOJI SE PRIMJENJUJU U EVROPSKOJ UNIJI **165**

3.1.	Svjetsko trgovinsko pravo	165
3.2.	Međunarodno carinsko pravo	168
3.3.	Evropsko pravo	170
3.4.	Nacionalno pravo država članica EZ	173

POGLAVLJE V- ANALIZA OSNOVNIH KARAKTERISTIKA CARINSKE SLUŽBE BOSNE I HERCEGOVINE **174**

1. ORGANIZACIJA UPRAVE ZA INDIREKTNO OPOREZIVANJE BIH **174**

1.1.	Organizacijska struktura Uprave za indirektno oporezivanje	175
1.2.	Pravna osnova	181
1.3.	Misija i osnovna područja nadležnosti osnovnih organizacionih jedinica Uprave za indirektno oporezivanje	181
1.3.1.	<i>Sektor za carine</i>	182
1.3.2.	<i>Sektor za poreze</i>	182
1.3.3.	<i>Sektor za provođenje i poštivanje carinskih i poreznih zakonskih propisa</i>	183
1.3.4.	<i>Sektor za poslovne usluge</i>	183
1.3.5.	<i>Sektor za informacione tehnologije (IT)</i>	183

2. ORGANIZACIJA I RAD CARINSKE SLUŽBE BOSNE I HERCEGOVINE U OKVIRU UIO BIH **185**

2.1.	Kadrovska popunjenost Sektora za carine UIO	188
2.2.	Opis poslova i radnih zadataka u Sektoru za carine	191
2.3.	Naplata prihoda u carinskom postupku	195
2.4.	Obim spoljno-trgovinskog prometa	196
2.5.	Obim carinskih prijava po vrstama carinskih postupaka	198
2.6.	Informacioni sistem UIO	199

POGLAVLJE VI - OSNOVNE KARAKTERISTIKE PROCESA INTEGRACIJA BOSNE I HERCEGOVINE U EVROPSKU UNIJU	202
I CARINSKA POLITIKA EVROPSKE UNIJE	202
1. OSNOVNE INFORMACIJE O EVROPSKOJ UNIJI	202
1.1. Značenje članstva	202
1.2. Evropske institucije	202
1.3. Ugovori	203
1.4. Predsjedništvo	204
1.5. Vijeće	205
2. KRATKA ISOTRIJA NASTANKA EVROPSKE UNIJE	206
2.1. Počeci: Rat i mir	206
2.2. Preko tri zajednice do Evropske unije	206
2.3. Integracija znači zajedničku politiku	207
2.4. Jedinstveno tržište	207
2.5. Jedinstvena valuta	208
2.6. Porodica koja raste	208
3. RAZUMIJEVANJE PROŠIRIVANJA EU	209
3.1. Šta je proširivanje?	209
3.2. Proces pridruživanja i kriteriji	210
3.3. Kako se države pridružuju EU?	210
3.3.1. Pretprijemna strategija	210
3.3.2. Proces proširenja	211
3.3.3. Mandat i okvir	211
3.3.4. Pregled i nadgledanje	213
3.3.5. Zaključenje pregovora i ugovor o pristupanju	214
4. PROCES STABILIZACIJE I PRIDRUŽIVANJA	215
4.1. Sporazumi o stabilizaciji i pridruživanju	216
4.2. Evropsko partnerstvo	216
4.3. Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između Bosne i Hercegovine i Evropske unije	217
4.3.1. Glava I.-Opšti principi	219
4.3.2. Glava II.-Politički dijalog	220

4.3.3.	<i>Glava III.-Regionalna saradnja</i>	221
4.3.4.	<i>Glava IV.-Slobodno kretanje robe</i>	222
4.3.5.	<i>Glava V.-Kretanje radnika, poslovno nastanjivanje, pružanje usluga, kretanje kapitala</i>	224
4.3.5.1.	<i>Kretanje radnika</i>	224
4.3.5.2.	<i>Poslovno nastanjivanje</i>	224
4.3.5.3.	<i>Pružanje usluga</i>	225
4.3.5.4.	<i>Tekuća plaćanja i kretanja kapitala</i>	226
4.3.6.	<i>Glava VI.-Usklađivanje zakona, provođenje zakona i pravila konkurencije</i>	226
4.3.7.	<i>Glava VII.-Pravda, sloboda i sigurnost</i>	229
4.3.8.	<i>Glava VIII.-Politika saradnje</i>	230
4.3.9.	<i>Glava IX.-Financijska saradnja</i>	232
4.3.10.	<i>Glava X.-Institucionalne, opšte i završne odredbe</i>	232

5. CARINSKA POLITIKA EVROPSKE UNIJE 233

5.1.	Direkcija za poreznu i carinsku uniju Evropske komisije (DG TAXUD)	238
------	---	------------

6. NAPREDAK BIH U PROCESU PRIDRUŽIVANJA U OBLASTI CARINE I POREZA 240

6.1.	Rezultati RPM-a za oblast carine	243
6.1.1.	<i>Usklađivanje zakonodavstva BiH sa zakonodavstvom Zajednice</i>	244
6.1.2.	<i>Administrativni kapaciteti uključujući i razvoj carinske infrastrukture</i>	245
6.1.2.1.	<i>Administrativni kapaciteti</i>	245
6.1.2.2.	<i>Obuka i jačanje kapaciteta</i>	245
6.1.2.3.	<i>Carinska infrastruktura</i>	246
6.1.2.4.	<i>Pravila porijekla uključujući dijagonalnu kumulaciju</i>	246

POGLAVLJE VII - PRIMJENA KONCEPTA STRATEŠKOG MENADŽMENTA U UNAPREĐENJU I RAZVOJU SAVREMENOG CARINSKOG SISTEMA BIH U PROCESU INTEGRACIJA U EVROPSKU UNIJU 248

1. POJAM STRATEGIJE I STRATEŠKOG MENADŽMENTA - OPŠTA RAZMATRANJA 248

1.1.	Strateško planiranje	253
1.2.	Implementacija strategije	256
1.3.	Sistem strateške kontrole	259

2. PRIMJENA KONCEPTA STRATEŠKOG MENADŽMENTA U UNAPREĐENJU I RAZVOJU SAVREMENOG CARINSKOG SISTEMA BOSNE I HERCEGOVINE - MODEL WCO 261

2.1.	Sadašnje okruženje	261
2.2.	Vladine strategije i politike	262
2.3.	Uloga carine u 21.vijeku	262
2.4.	Strateški zahtjevi carine	263

2.5.	Razvijanje sposobnosti carine	264
2.6.	Koncept strateškog menadžmenta - uvod	266
2.6.1.	<i>Misija, vizija i strategija</i>	266
2.6.2.	<i>Strateške informacije ("strateško izviđanje")</i>	267
2.7.	Alati strateškog menadžmenta	272
3.	WCO-OKVIR STANDARDA ZA OSIGURANJE I OLAKŠANJE GLOBALNE TRGOVINE	277
3.1.	Uvodne napomene	277
3.2.	Ciljevi i principi okvira	278
3.3.	Četiri glavna elementa Okvira Svjetske carinske organizacije	278
3.4.	Dva paketa Okvira	279
3.5.	Beneficije	279
3.6.	Izgradnja kapaciteta	279
3.7.	Implementacija	280
3.8.	Beneficije za narode/vlade	280
3.9.	Beneficije za carinske uprave	280
3.10.	Beneficije za privrednike	281
3.11.	Standardi WCO za osiguranje i olakšanje globalne trgovine	282
3.11.1.	<i>Paket Carina – Carina</i>	282
3.11.2.	<i>Standardi paketa 1.</i>	283
3.11.3.	<i>Paket Carina – Privrednici</i>	284
3.11.4.	<i>Standardi paketa 2.</i>	286
4.	PRIMJENA KONCEPTA STRATEŠKOG MENADŽMENTA U UNAPREĐENJU I RAZVOJU SAVREMENOG CARINSKOG SISTEMA BOSNE I HERCEGOVINE - MODEL EVROPSKE UNIJE, CARINSKE SMJERNICE EVROPSKE KOMISIJE ("CUSTOMS BLUEPRINTS")	288
4.1.	Osnovne informacije i predstavljanje smjernica za oblast carine	288
4.1.1.	<i>Ko može koristiti carinske smjernice?</i>	290
4.1.2.	<i>Kako treba koristiti carinske smjernice?</i>	292
4.1.3.	<i>Struktura i raspored carinskih smjernica</i>	293
4.1.4.	<i>Kontrolni popis</i>	294
4.1.5.	<i>Rezime prikaza revidiranih carinskih smjernica</i>	294
4.2.	Primjena carinskih smjernica: priprema projekata tehničke pomoći carinama - iskustva Carinske uprave Republike Austrije	297
4.3.	Primjena carinskih smjernica: priprema državne strategije za carinsku reformu - iskustva Republike Slovenije i Češke Republike	303
4.4.	Primjena carinskih smjernica u Bosni i Hercegovini	305

5. ULOGA CARINSKIH LABORATORIJA U PROCESU RAZVOJA SAVREMENOG CARINSKOG SISTEMA BIH - PREPORUKE WCO	306
6. UPRAVLJANJE RIZIKOM U CILJU UNAPREĐENJA I RAZVOJA CARINSKOG SISTEMA BIH - PREPORUKE SVJETSKE BANKE	308
7. PRIJEDLOG MODELA STRATEŠKOG PLANA RAZVOJA ODREĐENIH ELEMENATA CARINSKOG SISTEMA BOSNE I HERCEGOVINE U PERIODU 2009. - 2011.GODINA	319
7.1. Program strategije razvoja carinskog sistema BiH - primjer matrice logičkog okvira (LFW) 321	
7.2. Model razvoja strateških ciljeva carinske službe BiH (UIO) u pogledu organizacije i upravljanja (2009.-2011.)	323
7.3. Usklađivanje carinskih propisa	327
7.4. Organizacija i rukovođenje ljudskim potencijalima	327
7.5. Prikupljanje prihoda	328
7.6. Upravljanje rizikom	328
7.7. Olakšavanje trgovine i odnosi sa poslovnim subjektima	329
7.8. Utvrđivanje carinske vrijednosti	329
7.9. Naknadna carinska kontrola	330
7.10. Provođenje carinskih propisa (carinske istrage, obavještanje i suzbijanje krijumčarenja)	330
7.11. Provođenje propisa o pravima intelektualnog vlasništva	330
7.12. Infrastruktura i oprema	331
7.13. Carinska laboratorija UIO	331
7.14. Odnosi sa javnošću i komunikacija	331
7.15. Carinska saradnja	332
7.16. Informaciona i komunikaciona tehnologija	332
POGLAVLJE VIII - ZAKLJUČNA RAZMATRANJA	334
LITERATURA	351
PRILOZI	360
BIOGRAFIJA	376